

EDINOST

Uredništvo in upravnništvo: Trst, ulica S. Francesco d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopisi naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglaševalcem in donarjem pa upravnisti. Rokopisi se ne vračajo. Nežrakovna pisma se ne sprejemajo. — Last. založba in tisk Tiskarna "Edinost". Podredništvo v Gorici: ulica Olova Cankarjevi št. 7, I. a. — Telefon št. 222. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Pauš.

Čehoslovaška in Kelloggova pogodba proti vojni

PRAGA, 25. julija 1928.

Kot že znano, je čehoslovaški zunanji minister dr. Beneš objavil te dni na Kelloggov predlog za sklenitev pogodbe proti vojni. V ta namen je vročil poslaniku Zedinjenih držav v Pragi Lewisu Einstumi posebno tozadevno noto. Nova akcija proti vojni, do katere je prišla potom pogajanj med Pari- in Washingtonom o "večnem miru", se približuje k svojemu cilju. Vse velesile so poka- zale pripravljenost pristopiti h Kelloggovim predlogom in poleg njih tudi druge države, ki so vezane za locarnski pogodb, Čehoslovaška, Poljska, Belgija in končno še dominioni britanskega carstva. Skupaj štirinajst držav.

Ameriška vlada se bo obrnila po podpisu pogodbe, ki se bo izvršil najbrže v mesecu avgustu, tudi do vseh drugih držav članic Družbe narodov in na one, ki stoji izven nje, s povabilom, naj pristopijo k pogodbi. Kot vse druge države, bo povabljen tudi tretji svet, ki se pridruži, in pristop te velike države bo torej odvisen le od tozadevnega sklepa sovjetske vlade.

Minister dr. Beneš se v svojem odgovoru najprej zahvaljuje vladi Zedinjenih držav, da je poslala čehoslovaški vabilo k podpisu. V nadaljevanju naglašajo, da je čehoslovaška vlada spremljala pogajanja med Francijo in Zedinjenimi državami o pogodbi za izločitev vojne od samega začetka z največjim zanimanjem. Čehoslovaška vlada pa je s svoje strani opazovala državne velesile, da bi bilo zelo važno, da vse države, ki so prevzele obveze z locarnskimi pogodbami iz l. 1925, sodelujejo pri vseh pogajanjih o pogodbi proti vojni.

Ameriška vlada je priznala upravičenost tega stališča in je postopala v smislu čehoslovaškega predloga. Ker ni v Kelloggovem predlogu nič takega, kar bi bilo v nasprotju z določbami pakta o Družbi narodov, niti z drugimi pogodbami in obvezami čehoslovaške republike, in ker ni z njim zadeta niti omejena pravica samoodbrane proti napadom ali vpadom od zunaj, temveč gre predlog za to, da se miroljubni odnosi med narodi ohranijo in utrdijo, bi bilo za vse človeštvo zelo koristno, če bi se ta miroljubni načrt ostvaril in če bi pristopile tudi vse druge države. Zato odgovarja čehoslovaška vlada na vabilo washingtonske vlade pritrdilno.

Ves čehoslovaški tisk odgovor zunanjega ministra dr. Beneša zelo živahno komentira. Posveča mu posebne uvodne članke, v katerih se ocenjuje važnost odgovora: Vsi dnevni listi se strinjajo v sodbi, da je treba pripisovati Beneševim noti velik politični pomen.

Značilen je članek dnevnika "Českega Slova" pod naslovom "Odpovedujemo se vojni". Iz svetovne vojne — izvaja omejen list — se je morala roditi ideja svetovnega mira. Ta misel se je rodila in nadaljevala svoje življenje preko moralne, pa tudi preko politične, pa tudi preko pravnih sredstev. V Italiji se nadalje glasilom teh vesti z velikim zanimanjem pričakuje poročilo generala Nobileja o nesrečnem padcu zrakoplova "Italia" in njegovih posledicah.

Kot doznavamo, bo ledolomec "Krasin" v kratkem priplul v Stavanger, kjer bo popravil in na novo založen s premogom. V Stavangerju se že zbirajo novinarji iz vsega sveta, ki bodo ruske mornarje in znanstvenike sprejeli na svečan način.

Znanstveni uspehi polarne ekspedicije

RIM, 27. Tukajšnji listi obširno komentirajo prvo poročilo, ki ga je spisal o znanstvenih uspehih Nobilejeve polarne ekspedicije čehoslovaški učenjak Behounek. Naglašajo, da je učenjakovo poročilo prvi dokument, ki jasno govori o pridobitvah, ki jih je imela ekspedicija za znanost. Behouneko poročilo ni dolgo, ni natrpano s frazami in ne slika dramatičnih prizorov; je strogo znanstveno. Zato je tudi s tega stališča tem večja njegova vrednost. Listi poudarjajo, kako so trije učenjaki iz različnih dežel zapisali z zlatimi črkami svoja i-

mena v najslavnejše strani zgo- dvine moderne znanosti. Eden, nesrečni prof. Malmgreen, je trtoval svoje življenje, o uslo- vi drugega, prof. Pontremolija, vlada še vedno mučna negotovost.

Velike važnosti za spoznavanje arktičnih krajev je Malmgreenova beležnica, v katero je vedski meteorolog zapisoval svoja opazovanja. Beležnico so našli na snegu med ruševinami obkoljene zrakoplovne ladje.

Listi hvalijo pred vsem tudi ztrajnost in mirnost čehoslovaškega profesorja, ki kljub ne- peči ni izgubil svoje hladne glave, marveč je redno nadalje- val svoja radiološka opazova- nja in opazovanja o električno- sti ozračja tudi potem, ko se je nahajal na ledeni pustinji; tu si je zabeležil 72 opazovanj.

Davčne olajšave za tovarne

na ozemlju tržaške, tržiške in miljske občine

RIM, 27. V tujakih merodaj- nih krogih pripisujejo veliko važ- nost ukrepom, ki jih je odobril ministrski svet na svoji zadnji seji glede Trsta, ter naglašajo, da predstavljajo ti ukrepi najvažnej- ši korak na poti do končnoveljiv- ega inštalne rešitve tržaškega šanja.

Glasom izjav tujakih krogov so LII že znani ukrepi postali potrebni, ker se je po letu Trsta po vojni bistveno izpremenil. Trst mora sedaj napeti vse svoje sile, da industrializira svoj teritorij.

Davčne olajšave, ki se nanašajo na novo tovarne, katere se bodo zgradile tekom desetih let, in na povečanje že obstoječih tovarn, so določene ne samo za tržaško občino, marveč tudi za tržiško in miljsko. To pa radi tega, ker tvorijo vse tri občine pravzaprav eno samo enoto, vsaj v industrijskem pogledu.

Tudi je predvidevana ustanovit- ev posebnega osrednjega odbora s sedežem v Trstu, ki bo skrbel za koordinacijo industrijskih po- bud na ozemlju vseh treh občin.

Ministrski svet je pri odobritvi ukrepov upošteval tudi načrt za ureditev železniških zvez s Trstom.

Bivša ministra Volpi in Fedele se zahvaljujeta načelniku vlade RIM, 27. Načelnik vlade je prejel naslednji brzojavki:

Iz Benetk: "Blagovolite vzeti na znanje moje odkritosrečno hvalečnost za besede, s kateri- mi ste hoteli opozoriti deželo na moje triletno delovanje v fa- šistovskih finančah. Vdane po- zdrave. — Volpi."

Iz Levica: "Sem globoko hva- ležen V. R. za prijazne besede, izrečene na seji ministrskega sveta, ki so mi zelo v čast. — Fedele."

Krožnica ministra Giurattija

RIM, 27. Minister za javna de- la je razposlal pristojnim obla- stem okrožnico, v kateri govori o delovanju Avtonomnega cest- nega podjetja. Naglašajo, da bo moralo podjetje skrbeti za ohranitev in vzpostavitev cest, v prvih treh letih bo moralo poskrbeti za izboljšanje cest v dolži- ni 6000 kilometrov. To velja le za državne ceste. Za gradnjo no- vih cest in za vsa dela, ki so po- trebna na občinskih in pokra- jinskih cestah, skrbi pa minist- rstvo za javna dela.

Pred stabilizacijo turške valute

RIM, 27. Agenciji "Atmo" po- ročajo iz Carigrada: Glasom po- ročil, ki jih objavljajo listi, na- merava angorska vlada izvesti čimprej stabilizacijo turškega funta. To se bo izvršilo najbrž povodom otvoritve nove Turške državne banke.

Velik požar v Piacenzi

PIACENZA, 27. V tujakih o- pekarni, ki je last industrija Petra Marchija, je sinoči iz- bruhnil požar, ki je povzročil nad pol milijona lir škodo.

Delovanje posebnega tribunala

RIM, 27. Policijski komisariat pri turinskem ravnateljstvu drž. železnice je na podlagi skrbnih po- izvedovanj ugotovil, da je želez- ničar Julij Cortesi večkrat hodil na trg "Nizza", kjer se je sestajal z nekaterimi drugimi svojimi so- miselniki. Razgovorjali so se o komunistični propagandi in o zbi- ranju fondov za podpranje tajnih prevratniških listov.

Policija je aretirala Corteseja, pustila pa je nekaj časa da so se njegovi prijatelji še nadalje zbi-

rali na trgu "Nizza". Kmalu pa so padli v nastavljen past. Areti- rani so bili Aleksij Porzio, Attilij Arrigoni, Marij Gatti in Aleksan- der Miledi.

Proti navedenim se je danes vr- šil proces pred posebnim tribuna- lom za zaščito države. Zagovarja- ti so se morali radi zarole proti državnim oblastem. Tajili so, da bi bili kaj zakrivil, le Porzio je priznal, da je razdelil nekaj pre- vratniških brošur in lepakov.

Corteseja Porzio, Arrigonia in Gattija je sodišče obsodilo na 4 leta in 15 dni ječe. Miledi pa je bil oproščen radi pomanjkanja dokazov.

Tajnik inozemskih fašijev v Albaniji

DRAC, 27. V Valone je prispel s hidroplanom comm. Parini, tajnik inozemskih fašijev. Na pristajališču so ga sprejeli ita- lijanski konzul in valonski fa- šisti. Iz Valone je z letalom od- potoval v Berat in nato v Tira- no. Včeraj pa se je pripeljal v Drač, kjer ga je sprejel italijan- ski poslanik comm. Sola.

Dr. Korošec sestavi vlado

Zunanje zadeve bo vodil še nadalje dr. Marinković, notranje zadeve dr. Korošec, finančno ministrstvo je prevzel dr. Subotić. Narodna skupščina se bo sestala v kratkem

Poslednja posvetovanja

koaliranih parlamentarnih skupin

BEOGRAD, 27. Po 24 dneh pogajanj in razgovorov je bila danes rešena kriza jugosloven- ske vlade. Sestavljena je bila delovna parlamentarna vlada na osnovi koalicije Narodno-ra- dikalne, Jugoslovenske demo- kratske in Slovenske ljudske stranke ter Jugoslovenske mu- slimanske organizacije.

Tekom dopoldneva so se se- stali v demokratskem poslan- skem klubu dosedanjí demo- kratski ministri z Ljubo Davi- dovičem, v predsedništvu vlade sta se posvetovala dr. Korošec in V. Vukičević, v musliman- skem klubu pa so imeli muslim- manski poslanci sejo pod vod- stvom dr. Spaha. Nič se takrat še ni vedelo, kakšnega značaja so bila ta posvetovanja in do kakih zaključkov so privedla.

Ob 11. uri dopoldne so se se- stali voditelji koaliranih parla- mentarnih skupin. Dosežen je bil končno sporazum o razdeli- vi ministrskih portfeljev in o do- brobna predložena ministrska lista. Takoj po konferenci, ki je trajala dve uri in več, je odšel mandator krone dr. Korošec na dvor. In šele okrog 15. ure, ko so se začeli v vladnem predsedni- štvu zbirati ministrski kandi- dati, so novinarji izvedeli, da je dr. Korošec v svoji opoldanski avdijenci že predložil kralju v podpis ukaz o imenovanju nove vlade. Vlada je sestavljena tak- o-le:

Novi kabinet

8 radikalov, 4 demokrati, 2 člana Jugoslovenskega kluba, 1 mu- slimanec in 1 neparlamentarec

Dr. Anton Korošec — SLS — ministrski predsednik in notra- nji minister;

dr. Voja Marinković — JDS — zunanje zadeve;

dr. Mehmed Spaho — FMO — trgovina;

Milorad Vujičić — NRS — pravosodje;

dr. Dragiša Cvetković — NRS — vere;

dr. Vlada Andrić — NRS — poljedelstvo;

Milan Grol — JDS — prosveta;

dr. Grga Angjelinović — JDS — javna dela;

Pera Marković — JDS — šu- me in rude;

Andrija Stanić — NRS — pro- met;

dr. Bogoljub Kujundžić — N. R. S. — pošta in brzojav;

dr. Čeda Mihajlović — NRS — narodno zdravje;

Daka Popović — NRS — a- garna reforma;

dr. Nikola Subotić — NRS — finance;

Stjepan Barić — Hrvatska pučka stranka, član Jugoslo- venskega kluba — socialna po- litika;

general Stevo Hadžić — ne- parlamentarec — vojna in mor- narica.

Admiral Bonaldi umri

RIM, 27. Danes predpoldne ob 11.45 je nenadoma umrl na kro- vu vojne ladje "Ancona", ki je zasidrana v Speziji, poveljnik prve pomorske eskadre admi- ral Bonaldi. Zadel ga je srčna kap.

Poljaki protestirajo v Moskvi

radi Bukarinovih izjav

VARŠAVA, 27. Polj- brzo- javna agencija sporoča, da je poljski poslanik v Moskvi Pa- tek protestiral 25. t. m. pri Či- čerinovem zastopniku Jaraka- nu radi izjav, ki jih je podal Bu- karin na kongresu komunistič- ne internacionale.

Patek je naglasil, da pomeni- jo Bukarinove izjave o bodoči- nalogah komunistične stranke — nedovoljeno vmešavanje v notranje zadeve poljske repub- like in da so v kričnem na- sprotnju s 5. členom pogodbe, ki je bila sklenjena v Kigi.

Kelloggova protivojna pogodba

bo podpisana 27. avgusta v Parizu

PARIZ, 27. Predstavniki vla- sti, ki nameravajo podpisati protivojno pogodbo, katere kon- čni načrt je sestavil državni tajnik zunanjih zadev Kellogg, so se domenili, da se bo ta po- godba podpisala 27. avgusta. Podpisana bo ta pogodba v dvo- rani "aur" ministrstva zunanjih zadev v Parizu, v kateri je bilo doslej podpisanih že mnogo po- godb. V tej dvorani se bodo o- nega dne zbrali predstavniki Ze- dinjenih držav, Anglije in nje- nih dominionov, Italije, Nemčije, Japonske, Francije, Belgije, Poljske in Čehoslovaške. Pod- pis se bo izvršil na zelo svečan način.

Čim je bil določen Pariz za kraj, kjer se ima podpisati po- godba, je zunanji minister Briand poslal vsem prizadetim vla- dad zavevana vabila. Briand se je sestel s poslanikom Zedinje- nih držav in sta se domenila, da še pošlje Kelloggu posebno va- bilo, naj pride za 27. avgusta v Pariz. Zunanja ministra Angli- je in Nemčije Chamberlain in Stresemann sta baje že prijavila svoj prihod. Tukajšnji politični krogi so prepričani, da se bodo odzvali vabilu tudi belgijski, poljski in čehoslovaški zunanji ministri. Glede na Mus- solinija menijo francoski listi, da kot italijanski zunanji mini- ster sam ne bo prišel v Pariz in da ga bo tudi ob tej priliki za- stopal drž. podtajnik on. Grandi. Le malo je verjetno, da bo prišel v Pariz tudi japonski mi- nistrski predsednik in zunanji minister baron Tanaka, to pa radi tega, ker je njegova nav- zočnost v Tokiu spričo napeto- sti med Japonsko in Kitajsko nujno potrebna.

WASHINGTON, 27. Vest, da bodo protivojno pogodbo podpi- sal v Parizu zastopniki petnaj- stih držav, je bila z veseljem sprejeta v tujakih uradnih krogih. Listi naglašajo, da bo sklenitev te pogodbe pomenila važen razdobje v zgodovini sveta.

Kellogg, ki bo zastopal v Pa- rizu Združene države, bo pri- spel v Evropo 15. avgusta. Se- stal se bo z Briandom, ki je pr- vi dal pobudo za protivojno po- godbo, ter z zastopniki Belgije, Čehoslovaške, Nemčije, Anglije, Italije in drugih držav.

Protivojno pogodbo bo podpisala tudi Španija

PARIZ, 27. Opoldanski in ve- černi listi poročajo, da se bodo 27. avgusta o priliki podpisa Kelloggove protivojne pogodbe zbrali v Parizu zastopniki 15 vlad — vsi tisti so pri tem seve- da tudi britanski dominioni. Pogodbo bo podpisal tudi pred- stavniki španske vlade. Briand in Kellogg sta namreč povabila v Pariz k podpisu generala Prima De Rivera. Stresemann je na Briandovo vabilo odgovoril pišmenim potom in je izjavil, da je zelo zadovoljen, da bo lahko sodeloval v podpisu proti vojni.

Italijo bo ob tej priliki zastop- ali državni podtajnik zunanjih zadev on. Grandi, japonsko pa japonski poslanik v Parizu.

Stresemann se bo sestel s Čiče- rinom?

BERLIN, 27. Berlinski diplo- matični krogi in tudi nekateri listi so spravili v javnost vest, da se bo zunanji minister dr. Stresemann, še preden bo odpo- toval v Pariz, sestel z ljudskim komisarjem zunanjih zadev Čičerinom, ki se je namenil, v drugi polovici avgusta odpoto- vati v Frankfurt ob Meni, da si okrepi slabotno zdravje.

Sestanek na Dunaju

med francoskim poslanikom in zastopniki držav Male antante

DUNAJ, 26. Ministri držav Male antante so se včeraj se- stali pri francoskem poslaniku k skupnem obedu. Avstrijski ur- adni krogi ne pripisujejo temu dogodku posebne važnosti, pač pa ga spravljajo neuradni krogi v zvezo z poslednjimi mani- festacijami za priključitev Av- strije k Nemčiji, manifestacija- mi, ki so prišle tako jasno do iz- razja povodom Schubertove pro- slave.

stavil Dmitrij Pavlovič.